

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVIII.

V Ljubljani, v četrtek, dne 10. januarja 1935.

Štev. 4.

Vsiljena avtarkija

Izkazalo se je, da omejevanje svobodne trgovine ne vodi k rešitvi sedanje svetovne krize in da se zato avtarkija ni obnesla. A se tudi ni mogla obnesti, ker je velika večina držav navezana na tuje sirovine in ker bi bila popolna avtarkija izvedljiva le v Združenih državah Sev. Amerike in Rusiji ter tudi v Britanskem imperiju, če bi bili angleški dominioni dovzetni za to. — Vse druge države pa ne morejo živeti brez tujega blaga in že zaradi tega je popolna avtarkija nemogoča.

Toda kaj pomagajo vse te teoretične ugotovitve, če pa je v praktičnem življenju drugače. Kaj n. pr. pomagajo ti lepi nauki državi, ki ne more izvoziti svojih pridelkov, ker so druge države z uvoznimi omejitvami zaprle svoj trg njenim pridelkom. Za takšno državo so vse teorije o škodljivosti in napačnosti avtarkije brezpomembne, ker jo avtarkija v drugih državah sili, da si tudi sama pomaga z osamosvojitvijo svojega gospodarstva. Tej državi sicer avtarkija ni cilj, še manj ideal, toda zaenkrat vendarle edino sredstvo, da prenese posledice avtarkije v drugih državah.

V takšnem položaju je tudi naša država. Skoraj bo Jugoslavija država, ki je izdala najmanj uvoznih omejitev, toda kljub temu je njen izvoz znižan zaradi cele vrste uvoznih omejitvenih predpisov v drugih državah. Zato zastaja njen izvoz lesa in živine, zato je nazadoval izvoz sadja ter drugih deželnih pridelkov in zato je padel dohodek narodnega premoženja.

Z izgubo zunanjega trga pa je pridobil na pomenu notranji trg in zato treba temu trgu posvetiti mnogo več pozornosti, kakor se je to dogajalo doslej. Treba je povečati potrošno moč notranjega trga, obenem pa tudi delati na to, da bo notranji trg po možnosti kril vse svoje potrebščine doma. Kajti s tem se ustvarjajo doma nove produkcijske možnosti, te pa omogočajo nove zasluzke, ki zopet dvigajo kupno moč ljudstva.

Uvedba avtarkije v drugih državah pomeni zato za nas kategorično zapoved, da z vso doslednostjo delamo za svojo gospodarsko osamosvojitve. Ni pa misliti, da bi pri tem dosegli posebnih uspehov, če ne bomo delali sistematično in po načrtu. — Najprej se moramo osamosvojiti glede najbolj potrebnih predmetov in takšnih, ki jih je najlažje proizvajati in šele pozneje smemo začeti z izdelovanjem dražjih in manj potrebnih predmetov.

Nam vsiljena avtarkija nas sili k načrtnemu gospodarstvu, pa naj je bilo v zadnjem času izrečenih še toliko obsodb nad tem gospodarstvom. Načrtno gospodarstvo pa je zopet nemogoče, če nimamo izvedene organizacije svojega gospodarstva in vseh gospodarskih stanov. Ta organizacija pa je pri nas komaj še v začetkih in zato danes niti ni sposobna, da bi dala material za res dobro premišljeno načrtno gospodarstvo.

Saj nima svoje stanovske in gospodarske organizacije niti kmetski stan, o katerem se pri vsaki priliki in nepriliki poudarja, da je najštevilnejši in najpomembnejši stan v državi. Seveda mislimo tu le na organizacijo, ki bi skrbela za kvaliteten dvig kmetijske proizvodnje ter za ustvarjanje boljših in plodonosnih možnosti za prodajo kmetijskih pridelkov, ne pa na one stanovske organizacije, ki dejansko le vpregajo kmetski stan v službo te ali druge politične organizacije. Kmetski stan potrebuje svojo zbornico, ki bo skrbela, da bo kmetijska proizvodnja v danih razmerah čim bolj rentabilna, da bo kvaliteta pridelkov vedno boljša in ki bo imela tudi to moč, da z obveznimi predpisi izsili, da bo vsak kmetovalec storil to, kar je za kvaliteten napredek proizvodnje potrebno.

Ker danes nimamo te osrednje kmetijske organizacije in niti ene takšne pokrajinske organizacije, zato dejansko tudi nimamo ustanove, ki bi skrbela za napredek kmetijstva in njegove prilagoditve sedanjim razmeram. Zato pa se tudi vedno bolj

opaža, kako v tej ali drugi pokrajini propada ta ali druga panoga kmetijstva in kako pada naša konkurenčna sposobnost na tujih trgih tudi zaradi padanja kvalitete našega blaga.

A v kmetijstvu je glavni dohodek našega naroda in če pada ta dohodek, potem padajo tudi dohodki na drugih poljih. Zato je organizacija kmetijstva predpogoj za izvedbo načrtnega gospodarstva, zato je v tej organizaciji ključ za pravilno izvedbo naše gospodarske osamosvojitve.

Prav tako pa je potrebna tudi organizacija vseh drugih gospodarskih stanov. Ne potrebujemo pa seveda teh organizacij zaradi njih samih, ali le zato, da bi se zadostilo nekaterim ambicioznim osebnostim, temveč da na podlagi teh organizacij omogočimo gospodarskim stanovom dejansko sodelovanje pri reševanju važnih gospodarskih vprašanj. Samo na ta način je mogoče doseči, da bodo pravočasno izdani učinkoviti ukrepi za odpravo tega ali drugega gospodarskega zla in da se ne bodo več ponavljale napake, kakor v komaj pretekli dobi, ko so prišli ukrepi od zgoraj ali prepozno ali pa s takšnimi določbami, da

so več škodovali ko koristili. Tako je cela vrsta uredb ostala brez vsakega učinka, kakor da sploh ne bi bila izdana, kakor uredba o kartelih, druge so bile prekasne ali pa naravnost napačne, kakor razne določbe o zaščiti kmeta, ki so bile v škodo naš gospodarsko najbolj aktivnim kmetiskim gospodarjem.

Zaradi avtarkije v tujih državah nam je vsaj delna avtarkija naravnost vsiljena in čeprav bi bili načelno še tako za svobodno trgovino, nas za naše blago zaprti tuji trgi opominjajo, da mora biti v gospodarski osamosvojitvi poudarek našega stremljenja. Gospodarska osamosvojitve pa mora biti delo vseh nas in zato mora biti to delo tudi tako pripravljeno, da bo zajelo v resnici ves narod. Nobenih ekstratur ne sme tu biti in tudi zato je potrebno načrtno gospodarstvo, da bo delo enega izpolnjevalo delo drugega, da velika skladnost dela vseh podesetori uspeh.

Vsiljena avtarkija nam predpisuje vsebno in obliko našega gospodarskega dela, ki ga moramo izvesti po načrtu in sistematično, ali pa se nikdar ne izkopljemo iz krize.

Vprašanje zasebnih bolniških blagajin

Še naprej ugovarjamo predlogu ravnateljstva SUZOR-a

V »Jutru« je bil objavljen članek ravnatelja ljubljanskega OUZD o bolniškem zavarovanju zasebnih nameščencev. V članku pravi avtor, da se je po krivici ugovarjalo predlogu SUZOR-a, da se zasebne bolniške blagajne odpravijo, mesto njih pa ustanove nove blagajne, ki bi poslovale kot krajevni uradi Središnjega urada. Ta predlog SUZOR-a da je utemeljen zaradi tega, ker nimajo sedanje zasebne bolniške blagajne javno-pravnega značaja in bi torej mogla tudi politična oblast z upravnim aktom demontirati bolniško in nezgodno zavarovanje nameščencev. Pa tudi dejstvo, da ima upravni odbor društva svoj vpliv na poslovanje sicer čisto ločene bolniške blagajne društva, more roditi včasih zelo neprijetne posledice. Še nekaj podobnih argumentov navaja avtor v svojem članku ter nato trdi, da bi ukinitve zasebnih bolniških blagajin in ustanovitev mesto njih novih z javnopravnim značajem pomenili dejansko utrditev in zaščito samostojnega bolniškega zavarovanja zasebnih nameščencev.

Prav žal nam je, toda z vso odločnostjo moramo izjaviti, da nas izvajanja avtorja niso niti najmanj prepričala. In to iz več razlogov.

Predvsem moramo poudariti že ponovno naglašeno zahtevo delodajalcev in delojemalcev, da se socialno zavarovanje decentralizira. Ukinitve zasebnih bolniških blagajin in ustanovitev mesto njih novih blagajin, ki bi bile le poslovalnice SUZOR-a, sta tej osnovni zahtevi interesentov diametralno nasprotni. Z uresničenjem predloga ravnateljstva SUZOR-a bi se decentralizacija socialnega zavarovanja za dolgo vrsto let onemogočila in moč SUZOR-a bi se še povečala. Dosegel bi se torej naš nasprotni učinek, kakor pa ga zahtevajo delojemalci in delodajalci. Že samo to dejstvo je dovolj močno, da morajo gospodarski krogi predlog ravnateljstva SUZOR-a brezpogojno odkloniti.

Če se ugovarja, da nimajo zasebne bolniške blagajne javno-pravnega značaja, po-

tem iz tega ugovora še nikakor ne sledi, da bi morale postati del SUZOR-a. Nasprotno je naravna posledica iz te ugotovitve samo ena, da se da zasebnim bolniškim blagajnam javno-pravni značaj in vse potrebne samoupravne pravice. Zahteva gospodarskih krogov naj se v celoti izvede, pa bo stvar takoj popolnoma urejena. Potem bodo odpadle tudi vse morebitne druge pomanjkljivosti, ki jih imajo še danes zasebne bolniške blagajne. Pri tem pa je pripomniti, da bi te napake že davno bile odpravljene, če bi mogle te ustanove bolj svobodno postopati.

Vzrok za ukinitve zasebnih bolniških blagajin bi mogel biti samo eden, če bi te slabo poslovale. Toda zasebne bolniške blagajne poslujejo boljše kakor pa mnogi okrožni uradi in iz svojih prihrankov morajo leto za letom kriti primanjkljaje drugih okrožnih uradov. Če bi bile zasebne bolniške blagajne čisto samoupravne, bi mogle že danes nuditi svojim zavarovancem mnogo več, kakor pa jim smejo nuditi zaradi predpisov SUZOR-a. Logično bi torej bilo, če se že govori o ukinitvah bolniških blagajin, da se ukinejo one, ki slabo poslujejo, ne pa one, ki poslujejo dobro. Menda vendar ni resnega človeka, ki bi zagovarjal ukinitve bolj delujočih blagajin zato, ker je to dobro delovanje nerodno onim, ki poslujejo manj uspešno!

Vse to je javnost tudi dobro začutila in v tem je tudi vzrok, da je takoj in enodušno zavrnila predlog ravnateljstva SUZOR-a. Ne pomagajo prav nobene lepe besede, ker javnost čuti, da gre pri vsem vprašanju le za eno: ali se naj še poveča sedanja centralizacija bolniškega zavarovanja s tem, da se izvede predlog ravnateljstva SUZOR-a, ali pa se z izpopolnitvijo samoupravnih pravic zasebnih bolniških blagajin začne z decentralizacijo socialnega zavarovanja. Samo za to gre. In ker javnost ve, da je le v tem jedro spora, zato slej ko prej odklanja predlog SUZOR-a, in to tembolj, ker je več ko dvomljivo, če bi pri polni udeležbi vseh članov ravnateljstva sploh prodrli ta predlog.

Nova nevarnost za ljubljanske trgovce

Od uglednega trgovca smo prejeli ta dopis:

Te dni so zborovali tukajšnji obrtniki. Kakor sem izvedel, gre za povišanje mestne uvoznine, da bi se s tem zaščitili ljubljanski obrtniki pred konkurenco okoliških obrtnikov. Razumemo željo mestnih obrtnikov, da bi hoteli ohraniti vsa naročila na mestnem ozemlju za sebe in onemogočiti okoliškimi obrtnikom, da bi delali

za ljubljanske odjemalce. Toda povedati treba, da bi bili od povišane uvoznine prizadeti tudi ljubljanski trgovci. Če okoliški obrtnik ne bi imel več naročnikov v Ljubljani, potem tudi v Ljubljani ne bo kupoval svojih potrebščin.

Na tihem se tako pripravlja ukrep, ki bo zopet v škodo trgovini. Vedno izve prepozno trgovstvo o teh zakulisnih ukrepih in zato prihaja prepozno tudi njegov protest.

Že pred leti je bilo tako, ko se je uvedla uvoznina na vse tekstilno in drugo manufakturno blago, ki je že itak preobremenjeno s previsokimi zaščitnimi carinami in čegar obremenitev je bila potem še povečana s prometnim davkom. Tudi takrat se niso upoštevale želje trgovcev ter kratkoročno odredila uvoznina, ki je bila zlasti za nekatere predmete mnogo previsoka, saj je bila dražja od poštine. V nekaterih primerih se je zaradi te uvoznine blago celo tako podražilo, da ni bil ljubljanski grosist več konkurenčno sposoben, ker ni mogel nuditi blaga po tej ceni, kakor n. pr. kranjski grosist, kateremu ni bilo treba plačevati uvoznine.

Ni seveda mogoče na tem mestu podrobno razpravljati, koliko bi smela znašati uvoznina za vsak predmet posebej. O tem bi moral razpravljati in sklepati poseben odsek. Najbolje bi bilo, da bi imeli v ta namen kar stalen odsek, da bi bila uvoznina vedno v skladu z razmerami na trgu.

Pred kratkim smo čitali vest, da se izdeluje nov načrt uvoznine, ki naj bi veljal za vso državo. Bojimo se, da bo tudi ta načrt prišel kar čez noč, ne da bi se poprej popražili za mnenje strokovnjaki ali prizadeti trgovci. Naj se nihče ne čudi, če bi potem nastale nove težave, mesto da bi se položaj trgovine olajšal. V Ljubljani bo nameravano povišanje uvoznine prav gotovo v škodo ljubljanskim podjetjem. Obrtniki iz ljubljanske okolice so že zagrozili, da bodo v primeru povišanja uvoznine za njih izdelke izostali kot odjemalci v Ljubljani. In priznati je treba, da imajo prav.

Kakor je trgovina prosta, da more vsakdo kupovati, kjer se mu zljubi, tako naj bo prost tudi obrt. Zato ni prav, če se delajo okoliškimi obrtnikom z zviševanjem uvoznin nove težave. Saj je že skrajno pretirano, če se zahteva za isto blago dvakratno plačanje uvoznine. Od blaga, ki ga je kupil okoliški obrtnik v Ljubljani, je vendar bila v Ljubljani že uvoznina plačana; ali naj obrtnik sedaj pri uvozu izgotovljenega blaga plača uvoznino še enkrat! Odjem blaga bi v Ljubljani zopet padel in že z davki pretirano obremenjena ljubljanska trgovina bi imela še manj posla in zasluzka.

Naravno, da je vsled tega nameravanega povišanja uvoznine nastalo precejšnje razburjenje tako med ljubljanskimi trgovci ko okoliškimi obrtniki. Vsega tega razburjenja pa ne bi bilo treba, če bi se upoštevali praktični nasveti trgovstva. Zopet nov dokaz, kako zelo bi bil potreben poseben odsek, ki bi sklepal o uvoznini ter o drugih mestnih dajatvah.

Pa neglede na vse to je treba prav resno povedati gospodom, ki odločajo o tem, da z zviševanjem pristojbin, taks in javnih dajatev nikdar ne pridemo iz krize. Vsako tako povišanje pomeni podražitev blaga in posledica tega je, da ljudje še težje žive in še manj kupujejo. Zastoj v trgovini, pa tudi v vsem gospodarskem življenju postane zaradi tega še večji.

Zato naj se že enkrat neha s poviševanjem javnih bremen, pa tudi z vsem eksperimentiranjem, kako umetno povečati dohodek. Teh eksperimentov je že bilo več ko zadosti. O stvari sami pa naj spregovorijo tudi združenje trgovcev!

Novi bani in senatorji

Z ukazom Nj. Vel. kralja so imenovani: za bana Donavske banovine Milojko Vasović, član glavne kontrole,

za bana Vrbaske banovine dr. Bogoljub Kujundžić, minister n. r. in nar. poslanec, za bana Vardarske banovine Dragoslav

Djordjević, dosedaj ban Vrbaske banovine, za bana Moravske banovine Dobrica Matković, dosedaj ban Donavske banovine.

Dosedanji ban Moravske banovine Nikolić je postavljen na razpoložanje.

Za senatorje pa so imenovani: fin. minister dr. Stojadinović, inšpektor Milan Dunjić in bivši župan Bakra Vatroslav Čanjuga.

Sanacija naše hotelske industrije

Referat pom. zbor. tajnika dr. Koceta na prvi seji gostinskega odseka Zbornice za TOI

O sanaciji hotelske industrije se že več let razpravlja. Vse v poštev prihajajoče organizacije, zlasti organizacije hotelirjev, državni savez gostilniških združenj, tujsko-prometne organizacije so se bavile s tem vprašanjem in stavile tudi konkretne predloge, toda do danes se o tem vprašanju ni storilo nič pozitivnega. Če gostinski odsek na svoji prvi seji razpravlja o tem perečem problemu, potem predvsem iz razloga, da poudari nujno potrebo, da se to vprašanje v interesu tujkega prometa in našega narodnega gospodarstva že vendar enkrat reši.

Gradnja naših hotelskih objektov ima svoj razlog v konjunkturi dobi tujkega prometa v letih 1928, 1929 in 1930, ko so zlasti Nemci v pred- in po-sezoni Bleđ popolnoma napolnili. Vsled te konjunktуре, kakor tudi vsled po državi napovedanih in tudi deloma uzakonjenih predpisov, so naši hotelirji tvegali velike investicije v pričakovanju, da bodo napovedane ugodnosti za nove hotelske stavbe res izdatne. Dne 19. julija 1930 smo dobili zakon o davčnih in taksnih ugodnostih za hotelsko industrijo, ki je bil izrečno izdan za pospeševanje turizma. Ta zakon je predvidel, da se davčna osnova pri pridobitini zmanjša za prvih 5 let, to je za leto 1931, 1932, 1933, 1934, 1935 za 40%, za nadaljnjih 5 davčnih let za 30% in za nadaljnjih 5 let za 20%. Isto je predvideno glede plačevanja družbenega davka. Končno pa je določena opustitev nekaterih taks. Priznamo, da je to na prvi pogled znatno olajšanje. Če pa upoštevamo, da se je na eni strani davčna osnova med tem povišala, davčna praksa poleg tega poostrišla, na drugi strani pa, da so znatno padle cene za stanovanje in prehrano, potem vidimo, da je učinkovitost teh davčnih ugodnosti izredno mnogo izgubila na vrednosti. Zato naši hotelski podjetniki niso mogli odplačevati v redu svojih dolgov, zlasti ker je bila obrestna mera za hotelske kredite izredno visoka in bi jo hotelska podjetja zmogla le ob polno oddanih sobah. Upoštevati je tudi to, da je bil hotelskim podjetjem kredit privileg. denarnih zavodov naravnost zaprt. Ker pa so hotelski podjetniki gradili v dobri veri na podporo države, saj jih je javna oblast dejansko vzpodbujala h gradnji, je pač edino pravično, ako sedaj javna oblast priskoči na pomoč naši hotelski industriji.

Hotelskih dolgov v Dravski banovini je za 75 milijonov dinarjev, v vsej državi pa za okroglo 160 milijonov Din, pri čemer je upoštevati, da prideta v poštev dejansko samo 2 področji, t. j. Dravska banovina in

hoteli ob Jadranu. Z ozirom na sedanje splošno težke razmere, ni seveda misliti na takojšnje odplačilo teh dolgov. Gre torej le za to, da se olajša hotelirjem odplačevanje dolgov. Anketa, ki jo je v ta namen priredila dne 28. novembra 1934 tukajšnja zbornica, je postavila dve kardinalni točki, ki bi mogli služiti kot izhodišče za rešitev tega vprašanja. Predvsem je treba rešiti vprašanje sanacije našega hotelirstva na ta način, da bo hotelir res rehabilitiran, tako glede svojega ugleda in kredita, da bo vsaj v doglednem času lahko imenoval hotelski objekt, ki ga je sam sezidal, zopet za svojo resnično last. Zato se naj izvede konverzija dolgov hotelirjev v tem smislu, da država mobilizira potreben kapital in prevzame dolge od privatnih denarnih zavodov, hotelirji pa bi bili dolžni odplačevati državi, odnosno onemu privilegiranemu zavodu, ki bi ga v ta namen država pooblastila, letno 8% zneska, od katerih bi šlo 4% na obrestovanje, 4% pa na amortizacijo. Tako bi bila dana hotelirju možnost, da bi v dogledni dobi, najpozneje pa v 25 letih postal zopet popoln gospodar vsega hotelskega objekta. Na ta način bi hotelir imel veselje do dela in obenem bi v obeh publikah zadobil oni ugled, ki ga po svoji poziciji ne le zasluži, temveč tudi potrebuje. Ravno tako bi bil rehabilitiran tudi njegov kredit, ki je danes do skrajnosti padel.

Ta predlog zasluži tem bolj upoštevanje, ker ne išče za hotelirja nikakih posebnih privilegijev in tudi nikakih posebnih izdatkov za državo, a kljub temu v celoti reši vprašanje sanacije hotelskih obratov. Ta predlog pa je tudi stvarno utemeljen z ozirom na zaslužek hotelov. Po statistiki mednarodne hotelske zveze je ugotovljeno, da ostane hotelom od tujkega prometa komaj 8%, medtem ko gre vseh 92% v korist drugih ustanov, odnosno podjetij, tako države, železnice, drugim obrtnikom in trgovcem. Iz tega logično sledi, da so hoteli sicer nosilci tujkega prometa, kajti brez teh si sploh ne moremo zamisliti tujkega prometa, od njega pa imajo, kakor kaže statistika, najmanj koristi. G. Juraj Demetović, bivši minister trgovine in industrije je lani ob priliki proračunske debate v parlamentu izjavil, ko je posvetil velik del svojega ekspozicije tujskemu prometu, da je ta vrgel l. 1932 nad 300 milijonov dinarjev. Ako imamo to pred očmi, potem je gotovo upravičena zahteva, da priskoči država v gori navedenem smislu na pomoč hotelskim podjetjem.

namen občinam pomagati. Za vse druge delavce, ki so zaradi krize brez posla, pa mora preskrbeti delo vlada, in sicer samo konstruktivno delo, ki naj zlasti zaposli ročne delavce in ki bo čim manj tekmovalo z zasebnimi podjetji. Medse teh delavcev morajo biti višje ko sedanje miloščine, toda nižje, kakor so medse v zasebnih podjetjih, kajti drugače se bo to zgodilo ko lani, da so ljudje opuščali delo v zasebnih podjetjih, ker so brez dela bolj živeli na račun javnosti.

Nato je Roosevelt govoril še o miru in izrekel prepričanje, da bo mir ohranjen. Z Japonske se Združene države ne bodo spustile v nobeno tekmo v oboroževanju, ker upa Roosevelt, da bo mogoče skleniti sporazum, ki bo takšno tekmovalno oboroževanje preprečil.

Dolžnosti lekarnarjev glede dajanja podatkov davčni upravi

Davčna uprava v Subotici je zahtevala od subotičkih lekarnarjev, da ji na podlagi zakona o neposrednih davkih zaradi odmere pridobnine in družbenega davka poročajo o sprejetih receptih in o vrednosti izdanih zdravil davčnim zavezancom. Subotički lekarnarji zahtevajo davčno upravo miso izpolniti, nakar je davčna uprava kaznovala vsakega lekarnarja z globo po 500 Din. Proti tej kazni so se pritožili lekarnarji na finančno direkcijo v Novem Sadu ter v svoji pritožbi navedli, da lekarnarji po zakonu o lekarnah in po naredbi ministrstva za narodno zdravje niso dolžni, da dajejo zahtevanih podatkov. Finančna direkcija je ugodila pritožbi lekarnarjev in razveljavila odlok subotičke davčne uprave.

Glasilozagrebškihtrgovcev o vladni deklaraciji

»Trgovački Vjesnik« pravi v svojem komentarju o deklaraciji vlade g. Jevtića naslednje:

»Vsi gospodarstveniki bodo gotovo z navdušenjem pozdravili posebno one dele iz deklaracije, v katerih vlada obljublja, da bo upoštevala, da je davčna obremenitev že dosegla svoj višek ter da bo zato gledala na to, da prepreči davčne pretiranosti in doseže pravično razdelitev javnih davščin ter spravi davčno obremenitev v sklad z davčno močjo prebivalstva. Zlasti pa bodo pozdravili gospodarstveniki obljubo vlade, da bo iskala sodelovanje in nasvete gospodarskih organizacij, da doseže one cilje, ki si jih je postavila na finančnem in gospodarskem polju. Z veseljem moramo konstatirati, da dosedaj ni še nobena vlada tako jasno, kratko in odločno povedala svojega programa v finančno-gospodarskih vprašanjih, ko vlada gg. Jevtića. Zato s polnim upanjem pričakujemo uresničenje vladnih obljub. Pri tem svojem delu bo zato naša kr. vlada vso podporo in iskreno pomoč vsega trgovskega stanu Jugoslavije.«

Splitski obrtniki zahtevajo uvedbo minimalnih cen

Na predlog Združenja obrtnikov v Splitu je poslala splitska Obrtniška zbornica ministrstvu za trgovino in industrijo spomenico, v kateri zahteva, da se uvedejo minimalne cene za vse obrtniške izdelke. Te cene so potrebne zaradi nelojalne konkurence, ki postaja zaradi sedanje krize vedno bolj ostra. Če se minimalne cene ne uvedejo, bodo prišli obrtniki v še težji položaj, mnogi pa bodo sploh morali prenehati z obratovanjem.

Tudi pri nas potrebno

V Nemčiji pripravljajo novo kodifikacijo vseh deviznih predpisov, ker so sedanji že tako zapleteni in nejasni, da se v njih ne spoznajo niti strokovnjaki. Posledica tega je, da potrebuje državni osrednji zavod za dodeljevanje deviz vedno več uradništva, a še ne gre delo prav iz rok. Nova kodifikacija ne bi stvarno prinesla nobenih posebnih izprememb, temveč bi samo poenostavila vse predpise, da bi postali ti jasnejši in preglednejši.

Kaj podobnega bi bilo treba storiti tudi pri nas za celo vrsto zakonov, ker so tudi pri nas zakoni zaradi številnih izprememb, dopolnitev ter naredb postali tako nejasni, da se že živ krst v njih ne spozna.

Pridobivanje zlata v Jugoslaviji

Compagnie industrielle du platine v Parizu javlja, da je v mesecu decembru pridobila v svojem rudniku v Peku v Srbiji 18 kg čistega zlata. V letu 1934. je pridobila skupno 156 kg zlata. Nove naprave, ki začno delovati v februarju, bodo omogočile dvakrat večjo produkcijo.

Konkurzi in prisilne poravnave v decembru

Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani objavlja za dobo od 1. do 31. decembra 1934 naslednjo statistiko (številke v oklepaju se nanašajo na isto dobo preteklega leta):

1. Otvorjeni konkurzi:
V Dravski banovini 2 (1), Savski 4 (5), Vrbaski — (2), Primorski — (1), Drinski 1 (5), Zetski 1 (3), Dunavski 2 (3), Moravski — (1), Vardarski 6 (4), Beograd, Zemun, Pančevo 4 (3).

2. Razglašene prisilne poravnave izven konkurza:

V Dravski banovini 5 (9), Savski 4 (3), Vrbaski — (1), Primorski 1 (3), Drinski 1 (—), Zetski 1 (—), Dunavski 1 (2), Moravski — (—), Vardarski — (—), Beograd, Zemun, Pančevo 3 (2).

3. Končana konkurzna postopanja:

V Dravski banovini 4 (4), Savski 7 (5), Vrbaski 1 (—), Primorski 3 (1), Drinski — (6), Zetski 1 (1), Dunavski 6 (8), Moravski — (5), Vardarski 3 (4), Beograd, Zemun, Pančevo 2 (2).

4. Potrjene prisilne poravnave:

V Dravski banovini 12 (5), Savski 6 (4), Vrbaski 1 (1), Primorski 5 (3), Drinski 1 (1), Zetski 1 (—), Dunavski 6 (—), Moravski — (—), Vardarski 1 (—), Beograd, Zemun, Pančevo 2 (6).

Dr. Matej Pretner

bivši odvetnik v Trstu ima sedaj svojo odvetniško pisarno v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 12

Politične vesti

Za predsednika poslanskega narodnega kluba, ki ga ni zamenjati z Jugoslovansko narodno stranko, je bil izvoljen bivši minister Preeca.

Sklenitev francosko - italijanskega sporazuma se še vedno komentira v vsem svetovnem tisku. Angleški listi pišejo, da je s sporazumom odpravljena vojna nevarnost v Evropi. »Times« pišejo v istem smislu ter dostavljajo, da bo temu sporazumu sledil pomorski in sredozemski sporazum med Italijo in Francijo.

V uradnem italijanskem sporočilu o sporazumu se poudarja, da ni ta proti nikomur naperjen. Zato se je Nemčija spravi obveščala o poteku pogajanj, ker se hoče k dogovoru o srednji Evropi pritegniti tudi Nemčija.

Mussolini svrvi v svoji ponovni izjavi o sporazumu pred pretiranim optimizmom. Ni še doseženo vse, temveč je treba ustvarjeno prijateljstvo še naprej gojiti.

Češkoslovaški listi ugodno komentirajo doseženi rimski sporazum. »Lidové Noviny« pravijo, da ima sporazum to dobro stran, da Italija in Francija ne bosta več delovali ena proti drugi. Druge države se morajo temu sporazumu prilagoditi. Nobelega dvoma ni, da so bili interesi Male antante v Rimu dobro zavarovani.

Francoska delegacija pri rimskih pogajanjih oficialno demantira, da bi se sklenila v Rimu tajna vojaška zveza med Francijo in Italijo. Podpisani so bili le dokumenti, ki so bili navedeni v uradnem sporočilu.

V torko popoldne je odpotoval Laval iz Rima. K slovesu je prišel tudi Mussolini, ki se je pri tej priliki prisrčno rokoval z vsemi tremi poslaniki držav Male antante.

V zvezi z rimskimi pogajanjimi dobi Italija od Francije posojilo 1 milijarde frankov, pozneje pa še treh milijard. Posojilo bo Italija uporabila za plačilo zapadlih posojil in za kritje proračunskega primanjkljaja.

Afriški sporazum med Italijo in Francijo obsega 3 točke. Italijanski naseljenci ohranijo za dobo dveh generacij italijansko državljanstvo, v francoski Somaliji dobi Italija okoli 1000 km² (brez pristanišča Oloh), južno Tripolitanijske in Libijske do Čadskega jezera pa 800 milj dolgo in 100 milj široko ozemlje. Italija dobi končno proti plačilu 2000—3000 delnic železnice v Adis-Abebo.

Razmerje med nemško redno vojsko in narodnimi socialističnimi SS-oddelki je še vedno zelo napeto. Vojska vztraja na tem, da sme biti ona edina oborožena formacija v Nemčiji in zahteva zato razpust SS-oddelkov. Ker se Hitler vedno bolj nasmernja na vojaške kroge, je verjetno, da bo vojska s svojo zahtevo tudi prodrla.

Göring je na znanem sestanku vseh voditeljev Hitlerjeve stranke in vseh višjih oficirjev vojske v opernem gledališču obžaloval usmrtnitev generala Schleicherja in dal s tem vojski zadoščenje, ki ga je ta zahtevala.

Nemški parlament je sklican k zasedanju 30. januarja, na dan obletnice narodni socialistične vlade. Hitler bo imel na zasedanju govor, v katerem se bo dotaknil tako rimskih pogajanj, ko tudi sarskega plebiscita.

Schacht hoče postati naslednik Hitlerja, kakor piše emigrantski »Neues Tagebuch«, ki izhaja v Parizu. List pravi, da Schacht nalašč odreda nemški vladi zahtevane kredite, da postaja zaradi tega vlada vedno bolj depopularna. Obenem z njo pa tudi Hitler, ki se bo na ta način v par letih popolnoma iztrošil. Za Hitlerjem bo potem nastal velik vacuum in tedaj se bo pojavil Schacht kot rešitelj, ker bo tudi vojska na njegovi strani. Vest pariškega lista je treba seveda sprejeti z vso rezervo.

Madjarski kmetijski minister Kallay je odstopil. Tudi finančno ministrstvo je izpraznjeno zaradi imenovanja fin. ministra za guvernerja Narodne banke.

Blok muslimanskih držav nameravajo ustanoviti Turčija, Iran (preje Perzija), Irak in Afganistan. Pogajanja za sklenitev bloka napredujejo ugodno.

20 admiralov je bilo na Japonskem upokojenih, ker so zagovarjali pomorski sporazum z Anglijo in Združenimi državami Sev. Amerike.

Atenska policija je aretirala roparsko tolpo, katere poglavarica je bila leta 1931 izvoljena najlepša Grkinja.

Vojni minister Nove Zelandije je izjavil, da Nova Zelandija ne uvede splošne vojaške dolžnosti.

Denarstvo

Denarni zavodi niso dolžni dajati davčnim upravam podatkov po čl. 108 zakona o neposrednih davkih

Nekatere davčne uprave so poslale nekaterim denarnim zavodom naslednje dopise: »Na podlagi čl. 108. zakona o neposrednih davkih in § 17. zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih, se naproša naslov, da sporoči do dne 15. januarja davčni upravi imena vseh trgovcev in obrtnikov, ki so kakršnokoli blago prevzeli ali delo dovršili pri naslovu, obenem z navedbo, od kje izhaja blago in kakšna je vrednost blaga ali posla.« Ta dopis davčne uprave pa ni po zakonu utemeljen. Kajti po čl. 108. zakona o neposrednih davkih so dolžni dati davčni upravi potrebne podatke za odmero pridobnine: 1. lastniki posestev, dajnih v najem, glede svojih najemnikov, odnosno najemniki glede lastnikov in podnajemnikov. 2. službodajalci glede svojih nameštencev. 3. vse oblasti in uradi o izvršenih javnih delih ter sklenjenih pogodbah z davčnimi zavezanci. 4. vse druge javne ustanove, samoupravne in državne (občine, pošte, carinarnice, železnice itd.), o delih, ki se po njih opravljajo. Po čl. 17. zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih pa še: 5. vse strokovne zbornice (obrtiške, trgovske, industrijske, zdravniške, odvetniške itd.) in uradi za zavarovanje delavcev in 6. vsa privatna transportna podjetja kakršnokoli vrste. Denarni zavodi torej tu niso navedeni in zato tudi niso dolžni dajati davčnim upravam zahtevanih podatkov.

Velik dvig papirjev v Parizu

Ker je Francoska banka znižala obrestno mero za reeskontne zakladne menice pod 3 odstotke, se je takoj silno dvignil nakup rent. Samo prejšnji četrtek je bilo nakupljenih na pariški borzi za 400 milijonov frankov rent. V štirih dneh pa je bilo kupljenih rent za 2 milijardi frankov. To hausso so podpirali tudi angleški in nizozemski finančniki in od nje so pridobili tudi tečaj tujih papirjev. Med drugimi so se dvignili tudi tečaji Youngovega posojila, avstrijske zlate rente in srbskih predvojnih posojil.

*

Po podatkih Agrarne priv. banke in Hipotekarne banke dolgujejo kmetje v Zetski banovini obema bankama 108 milijonov dinarjev.

Predsednik madjarske Narodne banke Popoyitz je demisioniral. Na njegovo mesto je bil imenovan minister Bela Imredy.

Barclays Bank je kot prva petih londonskih velebank objavila bilanco za leto 1934. Cisti dobiček banke znaša 1,7 (leta 1933, 1,6) milijona funtov. Izplačala bo isto dividendo ko lani.

Lloyds-banka je imela lani 1,65 (predlani 1,4) milijonov funtov čistega dobička. Izplačana bo 12-odstotna dividenda. Rezervnemu fondu bo pripisano pol milijona funtov.

Tudi druge angleške banke bodo izplačale visoke dividende. Tako Martinsbanka 14%, National Discount Co. 24% in Alexanders Discount Co. 19%.

Letni izkaz Banke za mednarodna izplačila v Baslu (vse številke v milijonih švic. frankov) izkazuje bilančno vsoto v višini 654,3, za 3,3 več ko pred enim mesecem. Vloge emisijskih bank za lasten račun so se zmanjšale za 3,71 na 147,1. Vloge na račun tretjih so se zvišale le nebitveno od 12,14 na 12,34. Zneski na pokaz so znova zmanjšani, in sicer od 6,9 na 4,9. Povisale pa so se rediskontne menice in akcepti za 9,9 na 854,7, druge menice pa so se zmanjšale za 7,5 na 231,6.

Na zboru upnikov varšavske Industrijske banke je bilo konstatirano, da znašajo pasiva okoli 20 milijonov zlotov, aktiva pa le 1 milijon. Deželna gospodarska banka izgubi 4. Bank Polski pa nad 1 milijon zlotov.

Delavske mezde v Veliki Ljubljani in njeni okolici

(Po statistiki OUZD v Ljubljani.)

Eden najvažnejših narodno gospodarskih pojavov minulega leta, ki ima tudi dalekosežne socialne posledice, je padec delavskih plač, kateri se je nepričakovano poostiril spomladi leta 1934. Dočim zaposlenost delavstva že dalje časa precej napreduje, nazadujejo delavske plače, in sicer v tako velikem obsegu, da smo se že resno pripravljali na zakon o minimalnih mezdah. Da do tega zakona ni prišlo, bo najbrže vzrok tudi pomanjkanje primerne mezdne statistike. Zaradi tega je Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani uvedel mesečno mezdno statistiko po industrijskih skupinah. Za enkrat objavljamo povprečne dnevne zavarovane mezde samo delavcev v Veliki Ljubljani in v njeni širši okolici (vštevši Vrhniko in sreza Logatec in Kamnik).

Podatki se nanašajo na vse člane OUZD-a, in sicer z vajenci in brez vajencev. Na ta način pridejo plače pomočnikov in izvežbanih delavcev bolj do izraza. Pripomnimo, da je povprečna dnevna zavarovana mezda zaradi sistema lestvice mezdnih razredov in zaradi nepravilnosti v prijavljanju delavskih zaslužkov za kakih 20% nižja od dejanske povprečne delavske plače. Izjemo tvorijo le hišna služinčad, katera je brez ozira na dejanske prejemke uvrščena (kategorizirana) v mestih v IV. mezdni razred z dnevno zavarovano mezdo Din 11'60, po deželi pa v III. mezdni razred z dnevno zavarovano mezdo Dni 9'60.

Rad bi pravilnega pojmovanja podatkov moramo naglasiti, da načelno pri OUZD-u niso zavarovani niti poljedelski delavci, niti rudarji, niti osebje državnih prometnih naprav, pač pa ostalo obrtno in industrijsko delavstvo.

Podatki so razvidni iz priložene tabele.

Industrijska skupina	Povpr. dnevna zav. mezda v Din (brez vajencev)	
	Vel. Lj.	Lj. ok.
1. Poljedelstvo	25'66	20'25
2. Javni promet	41'34	17'04
3. Zaseb. prom. podjetja	27'30	24'25
4. Rudarstvo	—	—
5. Industrija kamenja in zemlje	32'73	22'74
6. Kovinska industrija	32'04	27'34
7. Gradnja prevoznih sredstev	28'80	16'80
8. Kemična industrija	33'90	29'91
9. Centrale za proizvod. sile, preskrb. z vodo	31'11	34'64
10. Tekstilna industrija	21'53	21'54
11. Industrija papirja	25'46	36'40
12. Industr. kože in gume	29'64	26'99
13. Predelovanje kože in njenih surogatov	22'81	18'63
14. Gozdno žagarska industrija	26'68	22'91
15. Industrija za predelov. lesa in rezbar.	28'67	22'41
16. Industrija hrane in pijače	29'22	22'33
17. Industrija tobaka	29'70	—
18. Gostilne, kavarne in krčme	23'43	17'14
19. Oblačilna industrija in čiščenje	24'94	23'77
20. Gradnja železnic, cest, vodnih zgradb	24'46	27'23
21. Gradnja nad zemljo (visoke gradnje)	30'36	28'26
22. Grafična industrija	40'16	29'62
23. Higiena	23'82	21'65
24. Občinski obrati	27'09	29'18
25. Trgovina	29'87	22'38
26. Denar. in zavar. zavodi, samost. pisarne	35'05	28'—
27. Gledališča, svob. poklici in razno	28'54	25'15
28. Hišna služinčad	11'74	9'93
Vse industrije skupaj	25'57	25'01

Ce se računa mezda z vajenci, potem je precej nižja in znaša skupno povprečna dnevna zavarovana mezda za Vel. Ljubljano le 23'49 Din (z vajenci 25'57 Din), za ljubljansko okolico pa 22'77 (25'01).

Mezde delavcev, zaposlenih v Veliki Ljubljani, so v glavnem višje od mezd delavcev, ki so zaposleni v ljubljanski okolici. V posameznih industrijah so razlike izredno velike, n. pr. javni promet 41'34 napram Din 17'04, gradnja prev. sredstev 28'80 nasproti Din 16'80 itd. Izjemo tvorijo samo štiri industrije. Industrija papirja kaže razmerje med mestom in deželo Din 25'46 napram Din 36'40. Temu bodo vzrok mezdne razmere tovarn papirja v ljubljanski okolici. Pri ostalih treh industrijah so pa odločilne za obratno razmerje mezd plače uslužbencev, zaposlenih na račun bednosta fonda pri centralah za proizvodnjo sile, pri gradnjah železnic itd. in pri občinskih obratih v Ljubljani.

Dobave-licitacije

Splošni oddelek Direkcije drž. železnic v Ljubljani sprejema do 14. januarja ponudbe o dobavi raznega pisarniškega materiala. (Pogoji so na vpogled pri oddelku).

Direkcija drž. železnic Vares sprejema do 16. januarja ponudbe o dobavi jelka; do 23. januarja pa o dobavi 70.000 kg stare strojne litine.

Direkcija drž. rudnika Kakanj sprejema do 17. januarja ponudbe o dobavi 500 kg karbidja.

Direkcija drž. železnic v Subotici sprejema do 16. januarja ponudbe o dobavi 1200 šamotnih opek in 1500 kg šamotne moke; dne 9. februarja pa o dobavi medenine.

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 17. januarja ponudbe o dobavi ca. 25.000 kg pločevine; do 24. januarja o dobavi kabla, žice, žarnic, vijakov, žebeljev in železnih cevi; do 25. januarja o dobavi 2500 m lanene jadrenine, večje množine jelka, železa in zakovic; do 27. januarja o dobavi 600 m kokosovih preprog; do 29. januarja o dobavi lesa, železnih vozličkov ter raznega električnega materiala; do 30. januarja pa o dobavi mizarskega orodja, vijakov, zakovic, motvoza, smirka ter raznega drugega materiala.

Pri upravi jetnišnice Okrožnega sodišča v Ljubljani bo dne 12. januarja ob 11. uri dopoldne pismena ofertna licitacija za dobavo sukna, dvotkanin, molinosa, blaga za brisače, sukanca in usnja. (Pogoji so na vpogled pri upravi.)

Les se proda dne 18. januarja ob 10. uri dop. pri Direkciji šum brodske imovne občine v Vinkovcih. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 16. januarja ponudbe o dobavi 230 m konopnega platna, 250 m luret-svile, 24 platnenih brisač, 240 m američana, 35 m klota, 80 m platna za zastore, 250 kg žveplene kisline, 31 kg solne kisline, 45 kg lužnega kamna, 120 kg navadne sode, 20 kg naftalina, 120 kg spirita, 300 kg kalcijevega karbida, 100 kg glicerina, 40 kg kavčuka, 60 kg vazelina, 125 kg kalijevega mila, 95 kg mila za pranje, 300 kg cementa, 20 kg sadre, 150 kg karbolineja itd.; do 17. januarja o dobavi raznega lesa, 120 kg smirka v prahu, 3650 pol smirkovega platna, 4200 pol steklenega papirja, 110 kg paste za čiščenje kovine, 110 kg masti za usnje, 250 kg svinčenega minija, 20 kg cinkovega belila, 550 kg lanenega firneža, 120 kg kita ter glede dobave barv, laka, šelaka, sikativa, minija, terpentinskega olja itd. itd.; do 18. januarja o dobavi 1595 kg rumenega vazelina, 10 kg jelenje kože, 300 kg konsistentne masti, 1000 kg strojnega olja, 300 kg motornega olja, 60 kg olja za fino mehniko, 5000 kg bombaža za čiščenje ter o dobavi 5000 kg sladkega in 5000 kg kisle-

ga zelja; do 23. januarja glede dobave 265 kg usnja, 35 kg transmisijskih jermen, 11 kg jelenje kože, raznega jeklenega materiala in raznega električnega materiala; do 21. januarja o dobavi pločevine in železa, 1050 kg olja, 1100 kg petroleja in 1000 kom. igel za jadra; do 25. januarja pa o dobavi 800 kg mila za pranje in 260 kilogramov stearinskih sveč.

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobl in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3.
Telefon št. 22-72.

Zunanja trgovina

Izvoznikom v Madjarsko

Generalna direkcija državnih železnic namerava v najkrajšem času začeti izdelovati načrt direktne tarife za prevoz blaga med našo državo in Madjarsko, ko tudi za tranzitni prevoz blaga skozi Madjarsko. Da bi nova tarifa čim bolj odgovarjala potrebam trgovine, je potrebno, da zainteresirani trgovci čim prej pošljejo direktni ali zbornici podatke: 1. katero blago pošiljajo na Madjarsko. 2. kakšno blago uvažajo iz Madjarske. 3. katere madjarske namembne postaje prihajajo pri tem v poštev. Podatki naj se nanašajo samo na blago, ki se izvažajo v vagonih v obe smeri.

Na podlagi sporazuma med avstrijsko in našo vlado je dovoljen uvoz naše zaklane perutnine v Avstrijo po znižani carini 15 kron za 100 kg. Za izvoz v Avstrijo ni več potrebno uvozno dovoljenje, temveč le izvoznica, ki jo bo izdajal urad za kontrolo izvoza. Uvažati pa bodo smele le avstrijske trvdke, ki so bodedaj uvažale perutnino.

Rusko-rumunsko trgovsko združenje se je ustanovilo v Bukarešti, da se povečajo trgovinski stiki med Rusijo in Rumunijo.

Pogajanja med bolgarskimi tvornicami sladkorja in ministrom za gospodarstvo so se kot brezuspesna razbila. Zato dela sedaj samo sladkorna tvornica v Mitropolju. Vendar pa so sladkorne zaloge na Bolgarskem tako velike, da bo z njimi Bolgarska izhajala do konca leta 1935.

Českoslovaška je dovolila za januar uvoz 2000 vagonov koruze iz držav Male antante. V primeru potrebe se more uvoziti še nadaljnjih 2000 vagonov.

Prški občinski svet je protestiral proti uvedbi živinskega monopola, ker bi se potem živila preveč podražila.

Českoslovaški kartel 26 tvornic za lepenko, ki obstoji pod imenom nakupne in prodajne družbe »Kartonia«, je bil podaljšan do 31. decembra 1936.

Avstrijski proizvajalci umetne svile so se na svojem zborovanju izjavili proti sprejemu italijanske zahteve, da se poveča uvoz italijanske umetne svile.

Avstrija bo uvozila iz Argentine 1000 vagonov pšenice.

Papirna industrija v Avstriji bo v kratkem sklenila kartel. Tudi tkalci nameravajo ustanoviti kartel.

Cena bencina je v zadnjem času na svetovnem trgu narasla in pričakovati je, da bo čvrsta tendenca trajala še naprej.

Proizvodnja sirovega olja je po statistiki Anglo-Persian Co. narasla od 197,1 milijona ton v letu 1933 na 208,1 milijona ton v l. 1934.

Francoska vlada bo dovolila Rusiji za nakup francoskega blaga kredit 4 milijard frankov, kakor hitro bo rešeno vprašanje francoskih predvojnih dolgov Rusiji.

Svoboden uvoz vina in alkoholnih pijač je v Združenih državah Severne Amerike podaljšani do konca februarja.

Japonski izvozni dumping financirajo, kakor se je sedaj ugotovilo, velike angleške in ameriške družbe, ki so investirale v japonsko industrijo okoli 2,4 milijard jen.

Dr. Pirčeva sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijato za Vas in Vaše otroke. Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitkom.

Konkurzi in prisilne poravnave

Razglašen je konkurz o premoženju Adolfa Porupskega v Kočevju. Konkurni sodnik dr. Češarek, upravnik mase odvetnik dr. Arko. Prvi zbor upnikov pri sodišču v Kočevju dne 15. januarja. Oglasitveni rok do 13. februarja. Ugotovitveni narok dne 25. februarja ob 11. uri.

Razglašen je nadalje konkurz o premoženju Luke Slave, roj. Borštnar, trgovke v Mokronogu. Konkurni sodnik Čoš, upravnik mase notar Demšar. Prvi zbor upnikov pri sodišču v Mokronogu dne 19. januarja ob 11. uri. Oglasitveni rok do 9. februarja, ugotovitveni narok dne 23. februarja ob 11. uri.

Potrjena je prisilna poravnava, ki je bila sklenjena v zadevi zapuščine po umrlem Leonu Hamannu, trgovcu v Ljubljani.

Potrjena je tudi poravnava Franceta Izgorška, tvorničarja pohištva in lastnika elektrarne v Smartnem pri Litiji.

Osnove francoskega načrtnega gospodarstva

Ministrski predsednik Flandin je sprejel novinarje in jim podal glavne smerice svojega načrtnega gospodarstva. Izjavil je, da je treba smatrati pripravljeni načrt o organizaciji proizvodnje le kot začasno odredbo, povzročeno od krize. Glavni namen novega zakona je, da odpravi zle posledice nadprodukcije, ki je skoraj popolnoma izrinila kvaliteto blaga. Z ustanovitvijo industrijskih kartelov naj pride kvalitetno blago zopet do veljave. Novi zakonski načrt hoče doseči ustanovitve produktivnih kartelov, s katerimi naj bi se dosegla prilagoditev proizvodnje potrebam konzuma. Novi kartelni sistem pa ne bi bil v nobenem oziru podoben korporativnemu sistemu, čeprav bi tudi slošel na avtoritarni podlagi. Posamezne produktivne skupine bi se prostovoljno združile v kartele, vendar pa bi bili možni tudi obvezni karteli. Če bi se večina podjetij enega kartela izrekla za kakšen predlog, bi dobil ta obvezno moč. Izdale pa bi se tudi posebne določbe z ozirom na število zaposlenih delavcev in višino investiranega kapitala. O morebitnih sporih bi razsojalo posebno razsodišče. Ni pa še določeno, kako bi bilo to sestavljeno. Razsodbe razsodišča bi bile pravno obvezne. Razsodišče bi moralo pri svojih razsodbah upoštevati tudi socialne interese in one potrošnikov.

Proizvodnja bakra vedno večja

Francoski list »L'Information« objavlja podatke o borskem rudniku bakra. V zadnjem četrtletju l. 1934. je znašala proizvodnja bakra 12.221 ton, v vsem letu 1934. pa 44.370 ton, za približno 4000 ton več ko v l. 1933. Če bi prišlo do sporazuma med proizvajalci bakra, bi borski rudnik povečal svojo proizvodnjo na 48.000 ton letno.

Nov napredek »Glasnika«

»Glasnik Zavoda za pospeševanje znanje trgovine« je ob svoji petletnici napredoval v tednik (dosedaj je izhajal vsakih deset dni), a mu je kljub temu ostala naročnina neizpremenjena. V svoji najnovejši številki objavlja med drugim: Ob petletnici Zavoda za pospeševanje znanje trgovine — Gospodarska vprašanja in dogodki — Problem vinske nadprodukcije v Franciji — Gospodarski program pavezropske unije — Gospodarski položaj Poljske — Iz korespondence Zavoda — Trgovinsko-politične in carinske vesti — Plačilni promet s tujino — Pregled trgov (s pšenico, koruzo, živino, jajci, sadjem, povrtnino, tujim lesom) — Prometne vesti — Gibanje zunanje trgovine — Cenovnik za zavarovanje valute — Povpraševanje po našem blagu v tujini — Razdelitev kontingentov. Glasnik izhaja enkrat na teden in velja za vse leto 200 Din. Naroča pri upravi, Beograd, Ratniški dom.

»Službeni list«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 9. januarja ima to vsebino: Pravilnik o kontroli antirabične vakuine — Odločbo o prenosu odločb po §§ 64. in 110. zakona o uradnikih na resorne ministre — Odločbo o izpremembah in dopolnitvah uvozne in izvozne tarife k predlogu zakona o občni carinski tarifi — Izpremembo pravilnika o postranskih prejemkih osebja prometnih naprav — Razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

Doma in po svetu

Rojstni dan težko preizkušene kraljice Marije je letos ves jugoslovanski narod proslavil s posebno prisrčnostjo.

Nj. Vel. kralj Peter II. je daroval 100 tisoč dinarjev za Njegošev spomenik v Beogradu.

Novi železniški minister Vujić je izjavil, da je uspeh prometne službe v tem, da je promet velik. Minister je mnenja, da se mora promet prilagoditi gospodarsko-socialnim potrebam naroda in zato bo delala vlada z vsemi silami na to, da se tarifno vprašanje uredi na način, ki bo najbolje ustrezal potrebam našega gospodarstva.

Bivši minister za gozdove dr. Ulmanskij je zopet prevzel dolžnost generalnega direktorja Šipada.

General Denikin je objavil v praškem »Narodnem večerniku« svoje vtise iz Jugoslavije. V članku pravi, da ni bila ruskim emigrantom v nobeni drugi državi izkazana tako velikodušna pomoč ko v Jugoslaviji.

V Zagrebu je umrla gospa Sefa Lakatos, soproga direktorja »Jugoslovenskega Lloyd« Bodi ohranjen pokojnici blag spomin!

Avstrijski narodni socialisti, ki so bili internirani v Varaždinu, so iz raznih krajev Nemčije mnogim Varaždincem poslali novoletne čestitke.

IV. panevropski kongres bo v dneh od 16. do 18. maja na Dunaju. Istočasno priredi avstrijska vlada mednarodni kongres za tujski promet, ki naj ves kontinentalni tujski promet centralizira na Dunaju.

Vsi dohodki češkoslovaških državnih železnice so znašali v l. 1934 2720 milijonov Kč, za 2,8 odstotkov več ko v letu 1933.

Poljski založniki niso mogli dobiti v Münchenu dovoljenja za izdajo Hitlerjeve knjige »Moj boj« v poljskem jeziku.

Po novem turškem zakonu o imenih, ki velja za vse turške državljane brez razlike na narodnost, se ne sme nobeno ime končati z armensko končnico -jan, ali slovenskimi na -ov, -ev, -ić ali grškimi na -is, -os, in -aki. Vsako rodbinsko ime mora imeti turško končnico.

V Italiji se od kandidatov za diplomatsko službo ne zahteva več znanje francosčine, temveč je francoščina postavljena v isto vrsto z angleščino in nemščino. Kdor hoče postati diplomat, mora znati samo enega teh jezikov. V zvezi s to vestjo je pripomnil »Temps«, da ne bi bilo napačno, če bi Laval govoril z Mussolinijem tudi o tej odstaviti francoščine kot diplomatskega jezika.

»Pravda«, glasilo komunistične stranke v Rusiji, je čisto odkrito obtožila Nemčijo, da je ona inspirirala atentat Nikolajeva na Kirova. »Izvestja«, glasilo sovjetske vlade, pa so bolj rezervirana ter pravijo samo, da ni težko uganiti, da je bila za konzulom znane male države neka velika sila, ki je inspirirala atentat.

Dve zanimivosti o svetovnih listih: Indijsko uredništvo »Times« brzojavlja vsak dan redakciji v London 3 dolge stolpce vesti, od katerih pa objavi list le en stolpec. Dva stolpca teh dragih vesti sta le v informacijo urednikom. — Moskovska »Pravda« zaposluje za 8 strani teksta 292 urednikov. Vsa Slovenija ima le okoli 100 urednikov.

Po ravnokar objavljeni statistiki je bilo na Češkoslovaškem l. 1930. 126 velepodjetij, ki so zaposlovala po več ko 1000 delavcev. Od teh je bilo industrijskih podjetij s 1000—2000 delavci 108, v 10 podjetjih je bilo od 2500—5000 delavcev in samo v 6 podjetjih je bilo več ko 5000 delavcev.

Najmanjši dinamomotor, ki je 4 mm dolg in 2 mm visok, je napravil brezposelni Stefan Zimmermann v Budapešti. Os motorja je debela eno desetinko milimetra. Da je mogel napraviti motor, je delal pod mikroskopom s 500kratno povečavo.

Premogovna proizvodnja v Turčiji je narasla od 1,8 milijonov ton v l. 1933 na 2,1 milijona ton v l. 1934. Turški premog se izvaja že do Madjarske.

Po bilanci, ki so se sestavili likvidatorji, je izgubljena pri Citroënu vsa glavnica in vse rezerve v višini 1200 milijonov frankov. Upniki upajo vseeno, da dobe 50% kvoto.

Na progi Moskva—Leningrad se je dogodila velika železniška nesreča, ki je zahtevala nad 20 človeških žrtev.

Veliki ameriški parnik »Havana«, ki je istega tipa ko lani zgoreli parnik »Morro Castle«, se je potopil. Posadko so rešili.

Iz trgovinskega registra

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri teh tvrdkah:

Al. Neudauer, lesna eksportna trgovina, družba z o. z., Gornja Radgona. Osnovna glavnica v višini 10.000 Din je sedaj polno vplačana.

Tvornica sekta in vinske kleti Clotar Bouvier, vinogradniško veleposestvo v Gornji Radgoni, Jugoslavija. Izstopil je iz družbe javni družabnik Friderik Bouvier. Odslej samoimetničnik Clotar Bouvier.

Ana Čör, trgovina z usnjem in čevljariskimi potrebščinami, Murska Sobota. Izstopil je iz družbe javni družabnik Viktor Cizelj. Odslej samoimetničnica družabnica Ana Čör.

»Rinora«, družba z o. z., Celje. Po sklepu občnega zbora se je družba razdružila in prešla v likvidacijo. Likvidatorji so bivši poslovodje družbe: Henrik Falter, podjetnik, Rimske Toplice, Karel Carotta, poslovodja v Radečah, Ivan Strajin, podjetnik v Novem Sadu in Juro Mišič, podjetnik v Novem Sadu. Podpisuje Henrik Falter skupno s še enim likvidatorjem ali Karel Carotta s še enim likvidatorjem.

Maks Vale, trgovina z mešanim blagom, St. Jernej. — Izbrisi se dosedanjí imetnik Maks Vale zbog smrti, vpiseta pa se novi imetnici Josipina Vale in Marija Bon, obe trgovki in posestnici v St. Jerneju. Vsaka imetnica podpisuje za firmo samostojno.

Izbrisale so se nastopne tvrdke:

Ivan Zurl, trgovina z mešanim blagom in prašiči, Borovec — zaradi opustitve obrta.

Franc Pečnjak, kramarija in krčma, Hrib pri Hinjah — zaradi opusta obrta.

Mathias Hönigmann, mesarija, Kočevje — zbog smrti imetnika.

Alojzij Rom, trgovina z mešanim blagom, Kočevje — zaradi opustitve obrta.

Johann Haller, trgovina z mešanim blagom, Sodražica — zbog smrti imetnika.

Ivan Klun, trgovina z mešanim blagom, Ribnica — zbog opustitve obrta.

Alojzij Gnidec, trgovina z leseno suho robo, Sodražica — zbog smrti imetnika.

A. Oset, trgovina z deželnimi pridelki in žganjem, Tolsti vrh — zaradi prestanka obrta.

Franc Špringer, gostilna in pekarija, Trebnje — zaradi smrti imetnika.

Josip Hönigmann, trgovina z lesom in ogljem, Vrbovec — zaradi opustitve obrta.

Franc Erčulj, eksportna trgovina z lesom in ogljem, Zdenska vas, — zaradi opustitve obratovanja.

Iz zadružnega registra

Vpisali sta se nastopni zadrugi: Jugoslovanska knjigarna, r. z. z o. z. ter tiskarna, podružnica v Novem mestu. Med drugim je namen podjetja tudi: prodajati molitvenike, muzikalije, slike, razglednice, papir, pisarniške in šolske potrebščine na drobno in na debelo. Načelnštvo sestoji iz 15 članov.

Tržna poročila

Tržne cene v Celju

dne 1. januarja 1935.

Govedina: 1 kg volovskega mesa 8 do 10 Din, 1 kg volovskega mesa III. vrste 6 do 8, vampov 4 do 5, pljuč 4 do 5, jeter in ledvic 8, loja 5 Din.

Teletina: 1 kg telečjega mesa I. 10 do 12, II. 8 do 10, 1 kg jeter 8, pljuč 7 Din.

Svinjina: 1 kg prašičjega mesa od 12 do 16, pljuč in jeter ter glave 8, parkljev 6, slanine domače 14, slanine hrvaške 15 do 15'50, slanine na debelo 15, sala 15, suhe slanine 18 do 20, masti 17, šunke 18 do 20, prekajenega mesa 14 do 18, prekajenih parkljev 8, prekajene glave 12, jezika 18 Din.

Konjsko meso 4 Din za kg.
Klobase: 1 kg krakovskih 20, debrecinskih 18, hrenovk 20, safalad 18, posebnih 20, tlačenk 16, polsuhih kranjskih 26, suhih kranjskih 30, kranjske klobase, komad 3 do 4, 1 kg braunšviških 10, salami 50 do 60 Din.

Perutnina: 1 piščanec, majhen 8 do 10, večji 10 do 16, kokoši 15 do 20, petelin 15 do 25, raca 18, gos 40, puran 60 do 70, domači zajec, manjši 5, večji 12 Din.

Divjačine: divji zajec 20 do 25, 1 kg srne 12 do 16 Din.

Mleko, maslo, jajca, sir: 1 liter mleka 2, kisle smetane 12, 1 kg surovega masla 24, čajnega masla 28, masla 22, bohinjkega

sira 24—28, trapistovskega 16—20, sirčka 5, eno jajce 1 Din.

Pijača: 1 liter starega vina 14 do 16, novega 10 do 12, piva 10, žganja 20 do 30 Din.

Kruh: 1 kg belega kruha 4, polbelega 3'50, črnega 3, mala žemlja 0'50 Din.

Sadje: 1 kg jabolk I. 4, II. 3, III. 2, orehov 6, luščenih orehov 20, suhih češpelj 7 do 10, suhih hrušk 7, 1 limona 0'75 Din.

Specerijsko blago: 1 kg kave Portoriko 80, Santos 56, Rio 48, pražene kave od 54 do 98, čaja 76 do 100, kristalnega belega sladkorja 12'50, sladkorja v kockah 14'50, sladkorja v prahu 15'50, medu 18 do 20, kavne primesi 16, riža od 4'50 do 11, 1 liter namiznega olja 11 do 16, olivnega olja 17 do 30, bučnega olja 10, vinskega kisa 4, navadnega kisa 3, petroleja 7, špirta denat. 11, 1 kg morske soli 2'75, kamene soli 3'50, popra 38 do 40, paprike 26 do 30, testenin 7 do 10, mila 12, sveč 16, kvasa 36, marmelade 7, 18, 28, sode za pranje 2 Din.

Mlevski izdelki: 1 kg moke št. 00 (na debelo 2'50) na drobno 2'75, št. 0 (2'50), 2'75, moke št. 2 (2'30) 2'65, št. 4 (2'10) 2'55, št. 5 2'45, št. 6 (2) 2'35, ržene enotne moke 2'30, pšeničnega zdroba 2'75, koruznega zdroba 2, pšeničnih otrobov 1'50, koruzne moke 1'75, ajdove moke 3'50, kaše 3, ješprenja 2'75 ovsnega riža 7 Din.

Zito: 1 q pšenice 150, rži 140, ječmena 160, ovsa 130, prosa 150, koruze 115 do 125, ajde 150, fižola 275 do 400, graha 1200, leče 1200 Din.

Kurivo: 1 q premoga, črnega trboveljskega 35 do 37, črnega zabukovskega 37 do 39, rjavega velenjskega 20 do 24, 1 kub. meter trdih drv 85, 100 kg trdih drv 28, 1 kub. meter mehkih drv 60, 100 kg mehkih drv 22 Din.

Krma: 1 q sladkega sena 40, polsladkega sena 35, kislega sena 30, slame 25 do 30 Din, prešana stane 5 Din več.

Zelenjava: endivija (komad) 0'50 do 1'25 Din, krožnik motovilca 1'25, 1 kg radliča 12 do 16, poznega zelja 2, kislega zelja 3, ohrova 2'50 do 3, karfižola 6 do 8, 3 kom. kolerabe 1, krožnik špinače 1'25, 1 kg čebule 1'50, česna 6, krompirja poznega 1, kisle repe 3 Din.

Radio-Ljubljana

Petek, dne 11. januarja. 11:00: Šolska ura: Prenos vaše prisege na Oplenac (Veskošlav Mlekuž) — 12:00: Pozimi pa rožice ne cveto (revija plošč) — 12:50: Poročila — 13:00: Čas, Dvorakove kompozicije na ploščah — 18:00: Iz filozofije (dr. France Veber) — 18:20: Radijski orkester — 18:40: Literarna ura: Gogolj ob 100-letnici (dr. Nikolaj Preobraženski) — 19:00: Radijski orkester — 19:25: Čas, jedilni list, program za soboto — 19:30: Nacionalna ura — 20:00: Prenos iz Zagreba — 22:15: Radijski orkester.

Sobota, dne 12. januarja. 12:15: Narodne od blizu in daleč na ploščah — 12:50: Poročila — 13:00: Čas, Narodne od blizu in daleč na ploščah — 18:00: Radijski orkester — 18:15: Aktualnosti (Ludvik Mrzel) — 18:30: Radijski orkester — 18:50: Francoščina (prof. Prezelj) — 19:20: Francoske arije na ploščah — 19:30: Nacionalna ura — 20:00: Zunanji politični pregled (dr. Jug) — 20:20: Čas, jedilni list, program za nedeljo — 20:30: Makso Reš poje kuplete, vmes harmonika solo, g. Edvard Kovač — 21:30: Čas, poročila — 21:50: Radijski orkester.

Narodno gledališče v Ljubljani

Drama, začetek ob 20.

Cetrtek, dne 10. januarja: Zalujoči ostali. Red C.

Petek, dne 11. januarja ob 15.: Cvrček za petjo. Dijaška predstava po znižanih cenah od 5 do 14 Din.

Sobota, dne 12. januarja: Vihar v kozarcu. Red Cetrtek. — Premiera.

Nedelja, dne 13. januarja: ob 15.: Zalujoči ostali. — Izven. Cene od 24 Din navzdol.

Ob 20.: Vihar v čaši vode. — Izven. — Cene od 28 Din navzdol.

Opera, začetek ob 20.

Cetrtek, dne 10. januarja: Rigoletto. Gostovanje tenorista Dariana.

Petek, dne 11. januarja: Zaprtó.

Sobota, dne 12. januarja: Dežela smehljava. Izven. Gostovanje tenorista Dariana. Cene od 36 Din navzdol.

Nedelja, dne 13. januarja ob 15.: Traviata. Izven. Cene od 30 Din navzdol.

Ob 20.: Stirje grobijani. — Izven. Cene od 36 Din navzdol.